

สรุปสถานภาพ สถานการณ์ และความต้องการของส่วนงาน ต่อสำนักหอสมุดกลาง

สำนักงานสภามหาวิทยาลัยได้มีหนังสือถึงหัวหน้าส่วนงาน จำนวน 20 ส่วนงาน ให้จัดทำสถานภาพ สถานการณ์ และความต้องการของส่วนงาน ต่อสำนักหอสมุดกลาง แล้วนำมารวบรวมสรุปเป็นภาพรวม โดยสรุปได้ ดังนี้

1. สถานภาพ สถานการณ์ของสำนักหอสมุดกลาง

1.1 บทบาทหน้าที่ของสำนักหอสมุดกลาง

1) เป็นหน่วยงานกลางที่เทียบเท่าคณะวิชา มีภาระหน้าที่ด้านห้องสมุดและเทคโนโลยีทางการศึกษาของมหาวิทยาลัย รวบรวมเก็บรักษาและให้บริการด้านข้อมูลเอกสาร โสตทัศนวัสดุ แก่นักศึกษา บุคลากร หน่วยงาน ต่างๆ บุคคลภายนอก ส่งเสริมผลิตสื่อและข้อเสนอเทศทางด้านศิลปกรรมและวัฒนธรรมไทย สร้างเครือข่ายและประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ

2) หน่วยงานในความรับผิดชอบมี 5 หน่วยงาน ได้แก่

- สำนักงานหอสมุดกลาง
- หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์
- หอสมุดสาขา วังท่าพระ
- หอสมุดวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี
- หอจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยศิลปากร

หอสมุดแต่ละวิทยาเขต เป็นหน่วยให้บริการซึ่งมีรูปแบบการบริหารจัดการภายในของตัวเองที่แตกต่างกัน โดยรับนโยบายจากผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลางในการปฏิบัติงาน

3) เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นห้องสมุดที่มีชีวิต มีการให้บริการที่หลากหลาย

4) สนับสนุนนโยบายของมหาวิทยาลัยที่ต้องการให้คณะวิชาฯ ขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศ

5) มีความร่วมมือกับหน่วยงานในมหาวิทยาลัย เช่น ระหว่างสำนักหอสมุดกลางและบัณฑิตวิทยาลัย ในการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รวมทั้งการให้ความรู้ด้านการอ้างอิงแบบ EndNote แก่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์

1.2 สถานการณ์ของแต่ละหน่วยงานในสำนักหอสมุดกลางในภาพรวม

1) สำนักหอสมุดกลาง

- อยู่ระหว่างการปรับโครงสร้างใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยที่ปรับเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
- งบประมาณที่ได้รับมาจาก 2 แหล่ง ได้แก่ (1) เงินอุดหนุน (เดิมงบประมาณแผ่นดิน-รัฐบาล) (2) งบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยจัดสรรให้
- งบประมาณในการบริหารจัดการไม่เพียงพอและมีแนวโน้มลดลง

2) หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ และหอจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยศิลปากร

- สภาพเสื่อมโทรม มีบางส่วนชำรุดต้องเร่งซ่อมแซม
- หอจดหมายเหตุฯ มีเอกสารต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยและหน่วยงานส่งมาเก็บรักษาจำนวนมาก และมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่มีพื้นที่จัดเก็บจำกัด
- ไม่มีพื้นที่จัดแสดงเรื่องราวความเป็นอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อให้นักศึกษาได้เข้ามาเรียนรู้
- งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจำกัด ไม่สามารถพัฒนางานได้เต็มที่

3) หอสมุดสาขา วังท่าพระ

- เป็นห้องสมุดที่มีขนาดเล็กมาก จำเป็นต้องมีพื้นที่สำหรับสร้างคลังหนังสือ

<ul style="list-style-type: none"> ■ เดือน ก.ค. 2562 – เม.ย. 2563 มหาวิทยาลัยมีโครงการปรับปรุงอาคารหอสมุด ในช่วงปิดปรับปรุงต้องเตรียมการขนย้ายและจัดหาพื้นที่จัดบริการชั่วคราว ซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้บริการต่างๆ ไม่ได้รับความสะดวก <p>4) หอสมุดวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ ขาดพื้นที่ในการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศที่เพิ่มขึ้นทุกปี รวมทั้งพื้นที่ที่จะขยายการจัดบริการ เช่น ห้องประชุมกลุ่ม พื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ Learning Space ■ งบประมาณที่ได้รับมีเฉพาะส่วนงบประมาณรายได้ ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ และการจัดโครงการบริการวิชาการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การเพิ่มหลักสูตร การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การจัดพื้นที่รองรับรูปแบบการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา นวัตกรรมบริการ การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการในเชิงรุก
<p>1.3 การให้บริการของสำนักหอสมุดกลาง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) มีฐานข้อมูลวารสารวิชาการในประเทศและต่างประเทศ กลุ่มสาขาต่างๆ ได้แก่ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปะและการออกแบบ และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาและไม่เพียงพอต่อความต้องการ และปัจจุบันฐานข้อมูลการวิจัยบางส่วนถูกยกเลิก 2) หนังสือวิชาการ (Text Book) มีความหลากหลายของสาขาวิชา แต่หนังสือเฉพาะทางที่ทันสมัยยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ 3) สภาพของหนังสือได้รับการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ แต่ยังมีบางส่วนชำรุดเนื่องจากระยะเวลาการใช้งาน 4) มีการจัดอบรมบริการวิชาการต่างๆ แต่บุคลากรบางส่วนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากติดภาระกิจการเรียนการสอน
<p>1.4 เทคโนโลยี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การบริการออนไลน์ ฐานข้อมูลนักศึกษาและบุคลากร ไม่ได้ใช้ร่วมกันกับฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัย 2) ไม่มีระบบ Intranet สำหรับข้อมูลภายใน

2. ความต้องการของส่วนงานต่อการดำเนินการของสำนักหอสมุดกลาง

<p>2.1 บทบาทหน้าที่ระหว่างคณะวิชาและสำนักหอสมุดกลาง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ควรมีการประสานงานกับคณะ ภาควิชา และเปิดโอกาสให้อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาเสนอหนังสือที่สนใจเข้าสำนักหอสมุดกลางด้วย 2) ควรเป็นหน่วยงานกลางประสานความร่วมมือระหว่างคณะวิชา มหาวิทยาลัย หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ที่ทันสมัย อาทิ การเข้าถึงข้อมูลของหนังสือออนไลน์ การให้บริการดาวน์โหลด e-Book การให้บริการระบบสองภาษาเพื่อรองรับนักศึกษาต่างชาติ การจัด Event หรือการรณรงค์ให้ความรู้ในเรื่องที่น่าสนใจ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม 3) ส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะวิชาและสำนักหอสมุดกลาง ให้มีหลากหลายรูปแบบมากขึ้น 4) มีการประสานงานกับหน่วยงานที่ใช้บริการว่ามีความต้องการอย่างไร เพื่อจะได้รับประโยชน์สูงสุด 5) นำผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดกลาง มาปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้น 6) การให้ความช่วยเหลือ เกื้อกูล ระหว่างหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย
<p>2.2 การให้บริการของสำนักหอสมุดกลาง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) จัดหาหนังสือ ตำรา ทรัพยากรต่างๆ ให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชา รวมถึงเพิ่มจำนวน Copy ให้เพียงพอต่อสัดส่วนจำนวนนักศึกษา และเพิ่มหนังสือที่เป็น e-Book เฉพาะทางมากขึ้น 2) มีฐานข้อมูลที่มีความทันสมัยเพียงพอ และครอบคลุมทุกสาขาวิชา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้ง

ฐานข้อมูลวารสารเฉพาะทาง นอกเหนือจากฐานข้อมูลที่ สกอ. ให้การสนับสนุน

- 3) มีความร่วมมือด้านฐานข้อมูลกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่นๆ เช่น ฐานข้อมูล Wiley, RSC และข้อมูลคุณภาพวารสาร เช่น Journal Citation Report ในฐานข้อมูล Web of Knowledge (ISI)
- 4) ให้บริการดาวน์โหลดโปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ ที่เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ต่อการทำงาน อาทิ โปรแกรม EndNote โปรแกรมช่วยจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนและการวิจัย เช่น Minitab, SPSS
- 5) เป็นศูนย์กลางในการให้ความรู้ในการรักษาสิทธิ์ของงานเขียนหรืองานสร้างสรรค์อื่นๆ การเคารพสิทธิผลงานของผู้อื่น กฎหมายลิขสิทธิ์
- 6) คลังปัญญาศิลปากร (Intellectual Repository) โดยการสร้างคลังทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัล ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของมหาวิทยาลัยศิลปากร ในการจัดเก็บและสงวนรักษาผลงานให้คงอยู่ระยะยาว รวมทั้งจัดการและเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกให้รับรู้ เข้าถึง และใช้ประโยชน์
- 7) การจัดบริการสารสนเทศและบริการสารสนเทศรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อตอบสนองภารกิจการเรียนการสอน การวิจัย การข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ
- 8) ริเริ่มพัฒนาห้องสมุดเสมือนจริง
- 9) เพิ่มบริการด้านโสตทัศนศึกษา ให้สามารถดูรายการความรู้และสารคดีต่างๆ ได้มากขึ้น
- 10) ระบบการยืม-คืนหนังสือ ควรเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ และเพิ่มบริการยืม-คืน เป็นระบบ Delivery
- 11) ควรมีกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ช่วยกระตุ้นการอ่านหนังสือของนักศึกษาให้มากขึ้น
- 12) การบริการเชิงรุก (Proactive Services) ควรมีมากขึ้น อาทิ ส่งเสริมการให้บริการที่อำนวยความสะดวกหรือสนับสนุนในทุกกระบวนการวิจัย หรือ การสื่อสารทางวิชาการรูปแบบอื่นๆ (Scholarly Communication) การให้บริการแก่ผู้ใช้ที่ไม่สะดวกเดินทางไปหอสมุดแต่ยังคงสามารถขอรับบริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- 13) การสร้างนวัตกรรมบริการ โดยนำเสนอบริการรูปแบบใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการ อาทิ การให้บริการนำส่งบทความวารสาร ทั้งฉบับใหม่หรือฉบับย้อนหลัง จากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือวารสารฉบับพิมพ์ และพร้อมจัดส่งให้ผู้ใช้ทางอีเมล
- 14) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
  - ภายใน เช่น ความร่วมมือกับคณะวิชาในการบรรจุหลักสูตรการใช้ห้องสมุด ความร่วมมือกับคณะวิชาในการสร้างนวัตกรรมที่เป็นองค์ความรู้ของคณะเพื่อเผยแพร่สู่วงวิชาการ
  - ภายนอก เช่น สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการแบ่งปันทรัพยากรสารสนเทศและการอำนวยความสะดวกในการบริการแก่สมาชิกในเครือข่ายฯ การจัดทำ Digitization ร่วมกัน เปิดโอกาสให้ชุมชนภายนอกเข้ามาใช้ประโยชน์จากหอสมุดได้
- 15) ควรขยายเวลาเปิดทำการหอสมุดกลาง เพื่อรองรับนักศึกษาที่เรียนนอกเวลา
- 16) พัฒนาระบบการยืมทรัพยากรสารสนเทศระหว่างวิทยาเขตให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น
- 17) ควรพัฒนาหอสมุดสาขา วังท่าพระ ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่ครบวงจรเหมาะสำหรับการศึกษาด้านศิลปะวิชาการ
- 18) ควรมีห้องสมุดที่ City Campus เมืองทองธานี

2.3 กายภาพ สิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก

- 1) สร้างห้องสมุดให้เป็นศูนย์กลาง (Hub) โดยการปรับรูปแบบการใช้งานพื้นที่ให้ตอบสนองจุดประสงค์ที่หลากหลาย อาทิ เป็นพื้นที่เรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างแรงบันดาลใจ การพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สถานที่จัดแสดงผลงาน กิจกรรมการมีส่วนร่วม บริการเครื่องดื่มและอาหารว่าง สถานที่พักผ่อน
- 2) ควรปรับปรุงสถานที่ให้มีความทันสมัย น่าเข้ามาใช้บริการ ปรับสภาพแวดล้อมเป็นแบบ Learning Space/Co Working Space มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่ช่วยในการเรียนรู้สร้างสรรค์
- 3) เพิ่มอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้เพียงพอ เช่น ห้องน้ำ ปลั๊กไฟสำหรับต่อ Notebook Cable

TV รับผิดชอบดูแลดาวเทียม และมีหุฟงไร้สายรายบุคคล

- 4) ควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ (Disability Services) ผู้สูงอายุ มีตู้ล็อกเกอร์ไว้บริการ ติดตั้งระบบสืบค้นข้อมูลไว้ที่หอพักนักศึกษา
- 5) ควรกำกับ ติดตาม ตรวจสอบร้านถ่ายเอกสารให้มีคุณภาพและมีมาตรฐาน
- 6) ควรปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่หอสมุดสาขา วังท่าพระ ให้มีบรรยากาศการเรียนรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม
- 7) ควรขยายพื้นที่จอดรถหอสมุดวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี เนื่องจากในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะในช่วงเปิดให้บริการ 24 ชั่วโมง

2.4 เทคโนโลยี

- 1) ควรปรับตัวและปรับเปลี่ยนวิธีการให้บริการที่ทันสมัย นำเทคโนโลยีมาอำนวยความสะดวก เช่น e-Book Readers, iPods การให้บริการผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยเพิ่มกระบวนการให้บริการออนไลน์มากขึ้น เช่น ระบบการขอวารสาร แจ้งเตือนวันครบรอบกำหนดส่งคืน และการชำระค่าปรับ
- 2) ระบบสมาชิก อาทิ ฐานข้อมูลสมาชิกหอสมุด ควรเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลหลักของมหาวิทยาลัยโดยอัตโนมัติ ไม่ควรต้องทำบัตรสมาชิกหอสมุดสำหรับนักศึกษาและบุคลากร การยืม-คืนสามารถใช้ข้อมูลจากบัตรประจำตัวเสมือน (บน SU-Smart Mobile Application) การต่ออายุสมาชิกโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงมีการใช้ระบบสมาชิกห้องสมุดบน Smart Phone
- 3) ควรปรับปรุงอุปกรณ์สารสนเทศให้ทันสมัย และรวดเร็วมากขึ้น

2.5 การบริหารจัดการ

- 1) การหารายได้

สำนักหอสมุดกลางควรมีการจัดหารายได้บางส่วน และควรได้รับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อนำไปจัดซื้อจัดหาหนังสือวิชาการ วารสารเฉพาะทาง และฐานข้อมูลอื่นๆ ที่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ และเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน และการวิจัย

- 2) การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล

- มีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของบุคลากรทุกสายงาน เพื่อใช้ศึกษาค้นคว้า และอ้างอิง
- ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยให้มีส่วนในการรับรู้ข่าวสารทางวิชาการและข่าวสารของสำนักหอสมุด
- การแจ้งจำนวนงบประมาณที่จัดสรรให้คณะและสอบถามความต้องการจากคณะในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศเป็นประจำทุกปี
- เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และการสั่งซื้อหนังสือ/เอกสาร ให้ครอบคลุมทุกวิทยาเขต

2.6 บุคลากร

- 1) ทีมผู้บริหารมีความเป็นผู้นำที่ดีและทำงานเชิงรุกในการให้บริการ
- 2) บุคลากรให้บริการแบบมี Service Mind และให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน

3. คุณสมบัติของผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลางที่พึงประสงค์

- 3.1 มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทั้งด้านวิชาการและด้านบริหาร รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของบุคลากร ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
- 3.2 มีความรู้ ความเข้าใจระบบงานของสำนักหอสมุดเป็นอย่างดี
- 3.3 มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถมองเห็นภาพกว้างในทุกระดับ และสามารถนำมาบูรณาการกับภารกิจของสำนักหอสมุดกลาง เพื่อสร้างความร่วมมือ ส่งเสริมสนับสนุนการทำงาน และพัฒนาการทำงานที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อกัน
- 3.4 มีภาวะผู้นำ พุ่มเท และอุทิศเวลาให้กับการทำงาน

- 3.5 มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีธรรมาภิบาล
- 3.6 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- 3.7 มีความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรยุคใหม่ การบริหารความเปลี่ยนแปลง และการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการพัฒนาการทำงาน
- 3.8 มีการบริหารงานในเชิงรุก
- 3.9 มีความสามารถในการผลักดันให้สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นหน่วยงานนำร่อง ต้นแบบในการพัฒนาสำนักหอสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อน ผลักดันมหาวิทยาลัยศิลปากรสู่ความเป็นนานาชาติ
- 3.10 สามารถเชื่อมโยง และบริหารจัดการสำนักหอสมุดกลางทั้ง 3 วิทยาเขต ให้เป็นเอกภาพ
- 3.11 มีความสามารถในการสื่อสารกับทุกระดับ ทั้งผู้ใต้บังคับบัญชา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มหาวิทยาลัย เพื่อความเข้าใจร่วมกันในการทำงาน รวมทั้งการสื่อสาร ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อสร้างความร่วมมือในการทำงานและสร้างภาพลักษณ์องค์กร
- 3.12 มีความสามารถในการหาแหล่งทุนในรูปแบบต่างๆ จากภายนอกทั้งจากภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนภารกิจและการให้บริการของสำนักหอสมุดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น